

**ข้อบังคับสภานายความ
ว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย
พ.ศ. ๒๕๒๙**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๓) มาตรา ๘๑ และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษแห่งสภานายความ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ คณะกรรมการสภานายความออกข้อบังคับว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

**ส่วนที่ ๑
กองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย**

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายจัดทำงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อคณะกรรมการสภานายความก่อนสิ้นปีงบประมาณของทุกปี เพื่อการจัดสรรเงินรายได้ของสภานายความตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

ข้อ ๔ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายเก็บรักษาเงินที่สภานายความจัดสรรให้ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ และดอกผลต่าง ๆ ไว้ โดยจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย จำนวน ๒ ใน ๔ คน มีอำนาจร่วมกันสั่งจ่ายเงินกองทุน

การจ่ายเงินกองทุนทุกครั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายกำหนด จะต้องมียุทธศาสตร์การอนุมัติใบสำคัญจ่าย และจัดทำบัญชีรายจ่ายไว้ให้ถูกต้องเพื่อให้ผู้สอบบัญชีสภานายความตรวจสอบได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้นำข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการเก็บรักษาเงินและการเบิกจ่ายเงิน พ.ศ. ๒๕๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายจัดทำงบดุลและรายรับรายจ่ายของการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งมีคำรับรองของผู้สอบบัญชีสภานายความ และจัดทำรายงานผลงานและอุปสรรคข้อขัดข้องของการช่วยเหลือประชาชนทาง

กฎหมายในรอบปีที่ผ่านมาให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีถัดไปเพื่อแจ้งให้คณะกรรมการ
สภาพนายความและที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสภาพนายความทราบเป็นประจำทุกปี

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายมีอำนาจออกระเบียบ
เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ให้เป็นไปโดยถูกต้องตาม
ข้อบังคับนี้

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

ตอนที่ ๑

สำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายตั้งสำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางเกี่ยวกับการให้ความ
ช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายทั่วราชอาณาจักรโดยจัดให้มีทนายความและเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติ
หน้าที่ประจำสำนักงาน โดยให้ได้รับค่าตอบแทนตามที่เห็นสมควร

ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ
เพื่อทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการ
ช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

ข้อ ๙ ให้สำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย มีหน้าที่จัด
ทำและบริหารโครงการที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ติดต่oprสานงานกับคณะ
กรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายส่วนภูมิภาค จัดทำบทสรุปและรายรับรายจ่ายของการ
ช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ที่คณะ
กรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายกำหนด และทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทาง
กฎหมายในเขตกรุงเทพมหานครด้วย ทั้งนี้ ให้อยู่ในความควบคุมของคณะกรรมการช่วยเหลือ
ประชาชนทางกฎหมาย

ตอนที่ ๒

คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายส่วนภูมิภาค

ข้อ ๑๐ ให้คณะอนุกรรมการสภาพนายความประจำจังหวัดและประจำศาลจังหวัดทุก
แห่งจัดตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายขึ้นในเขตของตน ประกอบด้วยทนายความ
ไม่น้อยกว่า ๓ คนเป็นคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายในเขตจังหวัด
หรือเขตศาลจังหวัดนั้น ๆ

คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายประจำจังหวัดและประจำศาลจังหวัดมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระของคณะอนุกรรมการสภาพนายความประจำจังหวัดและประจำศาลจังหวัดตามแต่กรณี

ข้อ ๑๑ ให้กรรมการสภาพนายความที่มีสำนักงานประจำอยู่ตามภาคต่าง ๆ ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งอธิบดีผู้พิพากษาภาคทั้ง ๘ ภาค มีอำนาจให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายประจำจังหวัดและประจำศาลจังหวัด ดำเนินการเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายประจำจังหวัดและประจำศาลจังหวัด จัดทำโครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีเสนอผ่านกรรมการสภาพนายความที่มีสำนักงานประจำอยู่ตามภาคนั้น ๆ ก่อนสิ้นปีงบประมาณทุกปี เพื่อส่งให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายส่วนกลางพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ต่อไป

ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายส่วนกลางจัดสรรเงินกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายให้แก่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายประจำจังหวัดและประจำศาลจังหวัดเพื่อใช้จ่ายในการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายให้เหมาะสม และสอดคล้องกับปริมาณงานและสภาพปัญหา

ข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายประจำจังหวัดและประจำศาลจังหวัดทุกแห่งจัดทำงบดุลและบัญชีรายรับรายจ่ายตลอดจนสถิติคดีที่ได้ดำเนินการไปแล้วในรอบปีที่ผ่านมาเสนอต่อกรรมการสภาพนายความที่มีสำนักงานอยู่ในภาคนั้น ๆ เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายส่วนกลางภายในเดือนมกราคมของปีถัดไปเป็นประจำทุกปี

ตอนที่ ๓ วิธีดำเนินการ

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจัดให้มีทนายความอาสาสมัคร เพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายตามที่ได้รับการร้องขอหรือตามที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายมอบหมาย

คำตอบแทนสำหรับทนายความที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทน

ข้อ ๑๕ ประชาชนผู้ประสงค์จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมายจากสภาพนายความจะต้องมาติดต่อด้วยตนเองหรือยื่นคำร้องเป็นหนังสือแสดงความจำนงที่จะให้สภาพนายความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายกำหนด

กรณีที่ผู้ประสงค์จะขอความช่วยเหลือไม่สามารถจะมาติดต่อด้วยตนเองได้ เช่น เจ็บป่วย หรือถูกคุมขัง ให้บิดา มารดา ภรรยา บุตร หรือญาติพี่น้อง มาติดต่อแทนเพื่อสามารถ สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้

ข้อ ๑๖ ประชาชนผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่ต้องเสียค่าทนายความหรือค่าใช้จ่าย ใดๆ ให้แก่ทนายความผู้ดำเนินการทั้งสิ้น

ข้อ ๑๗ คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายจะจัดให้มีทนายความอาสาสมัครไปประจำอยู่ตามสถานีตำรวจต่างๆ เพื่อให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายแก่ ประชาชนที่มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยก็ได้ โดยให้ทนายความอาสาสมัครได้รับค่าตอบแทน ตามระเบียบที่คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายกำหนด

ข้อ ๑๘ คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายทั้งส่วนกลางและส่วน ภูมิภาคจะดำเนินการให้การศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมาย เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้นและกฎหมายอื่น ๆ เท่าที่เห็นเป็นการสมควรได้

ส่วนที่ ๓

การประชุมของคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายประชุมกันอย่างน้อย เดือนละหนึ่งครั้ง

ในการประชุมจะต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและ รองประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการ คนหนึ่งเป็นประธานที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

ข้อ ๒๐ ให้เลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจัดทำบันทึกรายงาน การประชุมและเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๘

คำนวน ชโลปถัมภ์

นายกสภาทนายความ

[ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๓ /ตอนที่ ๑๑๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๖/๒ กรกฎาคม ๒๕๒๙]